

Мій Шевченко

Збірка есе учнівської молоді

Мелітополь, 2020

УДК 821.161.2.09
М58

М58 Мій Шевченко: збірка есе учнівської молоді / Редкол.: Т.М. Шарова, А.В. Землянська та О.А. Огульчанська. Мелітополь, 2020. 60 с.

До збірки увійшли творчі роботи учнів старших і середніх класів закладів середньої освіти, учасників II конкурсу есе «Мій Шевченко», присвяченому творчості великого Кобзаря. В оригінальній формі автори робіт із Запорізької, Донецької, Полтавської, Херсонської областей представили особисте сприйняття постаті митця та його творчості в цілому. Збірка є одним із кроків до усвідомлення й осмислення сучасниками феномена українського Генія та сприяє формуванню громадянської культури учнівської молоді.

Рекомендовано до друку кафедрою української і зарубіжної літератури Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Протокол №12 від 4.03.2017 р.

УДК 821.161.2.09

© Колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

<i>Аветісі Діана. А ми все платимо таку високу ціну.....</i>	4
<i>Бурдіна Аліна. Мій Шевченко.....</i>	6
<i>Гнідина Вероніка. Чому досі не цінуємо мову, біля витоків якої стояв наш Тарас Шевченко.....</i>	7
<i>Давиденко Вероніка. Кобзарю! Знов до тебе я приходжу, бо ти для мене – совість і закон.....</i>	9
<i>Исаєнко Вікторія. Наодинці із Шевченком.....</i>	11
<i>Колесник Ганна-Марія. Кодекс честі, подарований нам Шевченком.....</i>	14
<i>Кравченко Галина. Сяє геній Кобзаря, як у темряві.....</i>	16
<i>Лінькова Ганна. Мій Шевченко.....</i>	18
<i>Малікова Марина. Мої роздуми про майбутнє України разом із Тарасом Шевченком.....</i>	21
<i>Неліпа Альона. Казка про Тарасика.....</i>	23
<i>Петриченко Ольга. З Тарасом Шевченком у серці.....</i>	26
<i>Покрасенко Роман. Тарасів вогонь «в одежі слова».....</i>	28
<i>Попелешко Софія. Мій Шевченко.....</i>	30
<i>Рабушко Назарій. Шевченко – геній чи фейк?.....</i>	32
<i>Рижеголова Ольга. Вогонь поезії Тараса Шевченка у серці кожного.....</i>	34
<i>Смірнова Маргарита. Мій Шевченко.....</i>	37
<i>Соляник Софія. Мій Шевченко.....</i>	40
<i>Старокожко Анна. Мій Шевченко.....</i>	42
<i>Тебенко Ілля. Пишаємось, радіємо – Кобзар нас єднає!.....</i>	44
<i>Тендітна Поліна. Для кожного – Шевченко свій!.....</i>	46
<i>Трачова Варвара. Мій Шевченко.....</i>	48
<i>Чепурна Анастасія. Мій Шевченко.....</i>	50
<i>Чорна Олександра. Мій Шевченко.....</i>	52
<i>Шаров Данііл. Небо життя.....</i>	54
<i>Шашко Софія. Тарас Шевченко: поруч із дитинства.....</i>	56
<i>Шевченко Владислав. Мій Шевченко.....</i>	58

*Аветісі Діана, 11-й клас,
Мелітопольська ЗОШ I-III ступенів № 15,
Запорізька обл.*

*Керівник: Лакович А.М. – вчитель української мови
і літератури вищої категорії, «старший вчитель»*

А МИ ВСЕ ПЛАТИМО ТАКУ ВИСОКУ ЦІНУ

Дідусь і справді був неабияким розповідачем. Особливо любив заводити цікавинки про народне повстання, яке в тогочасних судових джерелах звалось Гайдамаччиною. На вустах Тараса Григоровича з'явилася ледь помітна усмішка. Згадалося, як маленьким боявся пропустити хоч одне слово, аби потім, у дитячих іграх, стати Залізняком чи Гонтою і рубати голови ненависним ворогам.

І знову сплило в пам'яті, наскільки яскраво дідусь описував моменти після бою, коли люди, втомлені від різанини, не помічали смерті й починали буденно вирішувати різноманітні поточні проблеми: «Пролунали останні постріли. Палає Умань. А тим часом гайдамаки серед базару у крові поставили столи, позносили їжу й сіли вечеряти». Від такого видовища холоне кров у жилах.

«Потрібно обов'язково написати про це, – саме так міркував Шевченко, – не слухати інших, а так, як серце підказує, дитяча пам'ять закарбувала, передати величезну любов дідуся Івана до цих одурених і все ж сміливих і відчайдушних людей».

«Сини мої, гайдамаки!» – Тарас Григорович відклав перо й замислився. Думки полетіли до тих місць, де Залізняк та Гонта разом зі своїми побратимами вбивали гнобителів. І виструнчились рівними рядками дві сюжетні лінії про те, як українці вміють віддано кохати й сміливо вступати у кривавий бій заради визволення свого народу від ворожої влади.

Сумно стало, що полягли народні месники, повстання було придушене, зруйновано Запорозьку Січ, Україна ж «навіки заснула». А Шевченкові так хотілося бачити свою Батьківщину вільною та

незалежною. Подумав: «Жити б та брататься. / Ні, не вміли, не хотіли. / Треба роз'єднатися!». Сміливість і незалежність у нас в генах. Цього не знищити нікому.

Шевченко знову береться за перо і продовжує невеселу історію про те, як Гонта тільки заради того, щоб не бути в очах побратимів зрадником, убиває своїх дітей. А ще тому, що їх католичка народила й повернула до віри католицької. Тут можна посперечатися з письменником. Діти любили батька. Але, з іншого боку, поруч – допитливі погляди побратимів і відповідальний момент істини: «Зможеш вбити своїх чи ні?» Зміг. Сказав: «Дорожча Україна», – а серце залишилося з синами. Продовжував убивати тих, хто відняв дітей, але душа шукала смерті.

Минають століття. Світ змінюється швидкими темпами. Та кров проливається знову. Точно не про таке життя мріяв поет.

І знову актуальні рядки Тараса Шевченка: «Жити б та брататься...». Але позакладало ворогам вуха й відібрало зір. Продовжують гинути чоловіки й жінки на передовій. А найстрашніше, що деякі люди звикають із цим жити. Вони намагаються не звертати уваги на повідомлення про загиблих і поранених. Невже для нас це теж стає буденністю. Хіба що столи не ставимо на базарі посеред крові. Гра «Я в хатинці. Мене не чіпати» в дії.

Країні потрібен мир. Достатньо віддано душ, щоб спокутувати гріхи наші. Я думаю, для цього потрібно випробувати різні засоби. Рано чи пізно будь-яка війна закінчується. Мова – це дорогоцінний скарб, даний нам безкоштовно – користуйтеся ним.

*Бурдіна Аліна, 9-й клас,
Мелітопольська ЗОШ I-III ступенів №24,
Запорізька обл.
Керівник: Шило Н.В. – вчитель
української мови та літератури*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

У моїй кімнаті висить портрет Тараса Шевченка. Вдивляюсь у риси його обличчя. Високе чоло, сумний, суворий погляд. Українець, культурний європеєць, людина-борець на всі віки, геній нації. Німці пишаються Гете, італійці Петраркою, але й наша спадщина не гірша – маємо Шевченка. На мою думку, людина, яка не читала його творів, не може вважати себе культурною, освіченою. Адже у своїх віршах Кобзар писав про минуле, передбачав майбутнє нашої країни. У ньому – вся історія наша, всі наші мрії. Мрії про заможне життя кожної української родини, про вільну країну з вільним народом.

Я впевнена, що Шевченко – це саме та людина, яка цілком справедливо вважається гордістю цілої нації. Розмірковуючи над значенням творчості українського Генія для України, згадую слова Остапа Вишні про Кобзаря: «Вистачило однієї людини, щоб урятувати цілу націю». І це дійсно так.

Я гортаю сторінки «Кобзаря» і розумію, що особливо актуальними є твори Шевченка сьогодні. Словами українського Пророка надихалися ті, хто стояв на Майдані, виборюючи право нашої країни на краще майбутнє. Творчість Кобзаря додає духу сьогодні захисникам нашої країни на Сході. Адже там, на жаль, триває затяжна війна.

Портрет у моїй кімнаті. Він змушує мене замислитися над майбутнім країни. Я впевнена, що ми зможемо побудувати державу своєї мрії, державу, про яку так мріяв Т. Шевченко. Вірю в те, що Україна вийде на правильний шлях і невдовзі в європейській родині посяде гідне місце серед інших європейських держав. Я вірю в майбутнє своєї країни!

Портрет Кобзаря на стіні.

Бентежать душу очі сумні.
Це образ Пророка Землі,
Що надихає на звитяги життєві.
Це український Прометей,
Що вогонь запалив в серцях людей.

Гнідина Вероніка, 11-й клас,
вихованка гуртка «Українська мова»
Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості,
загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів №13
смт Олексієво-Дружківка, Донецька обл.
Керівник: Сушко О.І. – кандидат філологічних наук,
доцент, керівник гуртка

ЧОМУ ДОСІ НЕ ЦІНУЄМО МОВУ, БЛЯ ВИТОКІВ ЯКОЇ СТОЯВ НАШ ТАРАС ШЕВЧЕНКО

*А на москалів не вважайте,
нехай вони собі пишуть по-своєму,
а ми – по-своєму.
У їх народ і слово, і в нас народ і слово.
А чие краще, нехай судять люди.
Т. Шевченко*

Кожен народ має свою землю, свою віру, свої звичаї і традиції. А ще свою мову. Ту мову, що успадковує від своїх батьків і передає своїм дітям. Ту мову, у якій зберігає свої звитяги й поразки і якою пишається перед усім світом.

Ми теж маємо свою мову, яку називаємо солов'їною і якій присвячуємо вірші, пісні, але робимо це, на жаль, напередодні окремих

державних свят. А так хочеться, щоб зазвучала, забриніла рідна мова в повсякденному житті простого українця тими витонченими звуками, яких торкався її основоположник Тарас Шевченко.

У кожному слові рідної мови живе енергія добра, любові, милосердя. Кожне слово рідної мови просвітлює наші думки, які, на відміну від нас, можуть линути до самого Бога. Як точно передав цю єдність слова і Божої волі Т. Шевченко:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється – ожива, як їх почує!

Знать, од Бога і голос той, і ті слова

Ідуть меж люди.

А люди по-різному сприймають сьогодні мову великого Кобзаря. Одні кричать: «Остановите войну на Донбассе, а потом беритесь за мову». Інші говорять: «Разве это жизнь? Зарплаты урезают, а налоги растут. А вы о языке думаете». Ще інші стверджують, що нема значення, якою мовою ти спілкуєшся (да какая разница?), головне – розвивати країну. Десь по-своєму кожен має рацію, але тільки в тому, що потрібно долати труднощі, які диктує нам сьогоднішня, у тому числі й ті, які узагальнено називають «мовним питанням». Адже важко сприймати те, що деякі діти в Україні (і особливо на моїй рідній Донеччині) не можуть заговорити українською мовою, бо просто бояться, що їх не зрозуміють, кепкуватимуть та принижуватимуть, а тому ці юні обдарування не наслідуються щебетати співучою мовою, не хочуть виділятися з-поміж інших. І це вже колосальна проблема, яку необхідно якнайшвидше вирішувати.

На думку приходять різні ідеї, як популяризувати рідну мову, щоб нею спілкувалися на вулицях наших міст і сіл, на телебаченні і радіо. Перш за все – це навчання в усіх школах України українською мовою, щоб ми, підрастаюче покоління, не цуралися свого слова, вміли

протистояти тим, хто відверто його зневажає, бо, втративши цей великий дар, яким так щиро опікувався Тарас Шевченко, втратимо свій народ. Нам треба розуміти, що тільки тоді зможемо розбудувати нашу державу, коли, як мудро радив нам славетний Кобзар, «*возвеличимо на диво / І розум наш, і наш язик...*».

*Давиденко Вероніка, 10-й клас,
Мелітопольський ліцей №19, Запорізька обл.
Керівник: Науменко Т.Я. – учитель
української мови та літератури I категорії*

КОБЗАРЮ! ЗНОВ ДО ТЕБЕ Я ПРИХОДЖУ, БО ТИ ДЛЯ МЕНЕ – СОВІСТЬ І ЗАКОН...

Тарас Григорович Шевченко, світоч українського народу, боронив і плекав рідну українську мову, не корився тяжкій кріпацькій долі, а власноруч кував своє щастя. 9 березня 1814 року в селі Моринці народився унікальний хлопчик, якого батьки-кріпаки назвали Тарасом. Юнак ще з дитинства терпляче виконував невільницьку роботу, був панським козачком, дуже рано втратив маму, а за нею пішов і батько. Багато випробувань випадало в житті геніального поета, лиха доля супроводжувала його до смерті, але він не здавався, не опускав рук і йшов крізь терни до зірок.

Тарас змалечку мав надзвичайні здібності писати і малювати. Безумовно, це було даром від Бога. Шевченко народився саме в Україні не дарма, він став душею українського народу, його гідністю і совістю. Люди завжди поважали Кобзаря, довіряли йому. Шевченко всім серцем любив Україну і тяжко зносив дні на чужині, існував, а не жив, бо був

відірваний від рідної землі. Єдиною розрадою для нього була можливість писати і малювати, яку у нього нещадно відібрали. Духовний батько нації закликав боротися проти національного шовінізму й нігілізму, не корився панівній верхівці, правдиво зображував сучасне йому і минуле України, сміливо таврував винуватців тяжкого становища українських селян, за що його і було заслано на довгих десять років. Але це не зломило Шевченка, який, незважаючи ні на що, продовжив розбивати кайдани рабства, закликав любити Україну і боротися за її незалежність:

*Свою Україну любіть,
Любіть її во врем'я люте,
В останню тяжку минуту,
За неї Господа моліть.*

Саме за незламну силу волі я і поважаю цю геніальну людину, захоплююсь її силою духа. Твори, думки та ідеї Кобзаря актуальні для українського суспільства. Тарас Шевченко залишив нащадкам заповіти й могутню зброю для боротьби за єдність сильного й нескореного народу.

«Поки б'ються серця людей, звучатиме і голос Шевченка», – влучно сказав Назим Хікмет, турецький поет, прозаїк і драматург. Я вважаю, що Тарас Шевченко – рятівник української мови, бо саме він завадив знеціненню нашого найбільшого скарбу. Місце «Кобзаря» поруч із Біблією, адже в ньому є відповіді на всі одвічні питання. Поет спрямував українців на праведний шлях, власним прикладом показав, як ніжно і віддано треба любити свій народ, Україну, свою солов'їну мову.

Мабуть, не було і не буде у світі поета, який любив би свою Батьківщину так сильно, як Шевченко. Надзвичайна ніжність і любов до Вітчизни відчувається у творах, коли він описує українське село, жінку-матір, родину за вечерею – такі прості й водночас важливі речі.

Сучасне покоління усіма силами намагається гідно виконувати моральні заповіді Кобзаря: оберігати свободу й суверенітет нації, плекати свою культуру, дотримуватися вікових традицій, на смерть стояти за оборону рідного слова. Зерно правди і любові, посіяне в наших серцях огненным словом Пророка, дає сили на боротьбу за вільне й щасливе життя не в чужих краях, а тут, у незалежній, сильній і багатій Україні. Почуймо слово Тараса, яке, ніби провідна зірка, палає крізь товщу століть; сповняймо його заповіді, щоб не соромно було поглянути в очі нащадкам.

Ісаєнко Вікторія, 9-й клас,
Мелітопольська ЗОШ I-III ступенів №15,
Запорізька обл.
Керівник: Ісаєнко І.О. – вчитель
української мови і літератури

НАОДИНЦІ ІЗ ШЕВЧЕНКОМ

Що таке щастя? Це слово для кожного з нас означає різне. І, мабуть, немає на світі жодної людини, яка не бажала би бути щасливою. Зазвичай, видатних людей ми вважаємо талановитими, особливими, визнаними геніями, а отже – щасливими людьми. Проте часто забуваємо, що всі вони були також просто людьми зі своїми тривогами, радощами, турботами.

Ми багато знаємо про життя та творчість Великого Кобзаря, про його талант поета та художника. Напевно, його можна назвати щасливою людиною. Але чи був Шевченко по-справжньому щасливим за життя? Для багатьох людей щастям є родина, діти, власний дім. Відомо, що поет щиро прагнув все це мати: *«Поставлю хату і кімнату. / Садок-райочок насаджу»*. Але не судилося...

Доля? Фатум? Чи, може, невідворотність власного вибору? Вдивляюсь в автопортрет Шевченка, датований 1857 роком. Невже поетові 43? Якою ж немилосердною повинна була бути доля до цієї людини! І водночас думка: «Яку ж силу духу треба було мати, щоб винести на плечах увесь тягар такої долі – і не скоритися, не зневіритись у власному життєвому виборі!».

Незважаючи на важкі життєві випробування, поет ніколи не нарікав на Долю:

*Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли; у нас нема
зерна неправди за собою...*

Кріпацтво, що стало Його глибокою життєвою раною, сирітство, арешт, вирок, заслання, каторга, солдатська муштра... Інший міг би зламатися, але тільки не Шевченко! Звідки ж брав сили триматися?

22 квітня 1838 року. Цей день став знаковим для Тараса, і вважаю, що саме цього дня Він відчув себе щасливим по-справжньому. Навряд чи юнак думав тоді про те, що омріяний документ, який дарував волю, не тільки відкриє перед ним великі можливості, а й покладе початок тернистого шляху. Цікаво, якби Шевченко знав наперед, що чекатиме Його попереду, чи відмовився би Він від обраного шляху? Думаю, що ні. Бо дух свободи та справедливості, палке бажання боротися за Україну надихали поета. А ще – беззаперечна любов до неї.

Чи любимо ми Україну так, як любив Тарас Шевченко? «*Я так її, я так люблю / Мою Україну убогу, / Що проклену святого Бога...*». Ця любов була ще болючішою через неможливість жити на рідній землі. Вважаю, що для Шевченка було щастям творити заради своєї Батьківщини, захищати її гострою зброєю поетичного слова. І це був прояв справжньої любові. А чи готові ми заради України, її майбутнього покласти власні життя?

Із поетичних рядків останніх років віє сумом, самотністю: *«Минули літа молодії, / Холодним вітром од надії / Уже повіяло. Зима! / Сиди один в холодній хаті, / Нема з ким тихо розмовляти, / Ані порадитись. Нема, / Анікогісінько нема!»* Що це? Миттєва слабкодушність? Розчарування? Безнадія через самотність? Як на мене, це життєва втома та перепочинок, але не зневіра. Бо сильна духом людина ніколи не зневіриться. Шевченко прожив коротке, але гідне життя, варте пошани, щирого подиву та захоплення.

«Як умру, то поховайте / Мене на могилі / Серед степу широкого / на Вкраїні милій...». Ці рядки знайомі кожному. Перечитуючи їх та інші поезії з «Кобзаря», щоразу відкриваю для себе нові й нові приховані заповітні слова поета до нас, сучасників: поважайте себе, вивчайте та шануйте власну історію, пишайтеся своєю країною, працюйте заради її майбутнього, і пам'ятайте: *«Нема на світі України, / Немає другого Дніпра...»*.

Напевно, частіше треба нам гортати сторінки «Кобзаря» та уважно вчитуватися в рядки Шевченкових поезій. Може, серед них ми знайдемо відповіді на питання, що нас хвилюють. А поки що, як сподівання на краще, звучать для мене рядки мого Шевченка: *«Світе тихий, краю милий, / Моя Україно...»*. Так, Вона саме «МОЯ», як і для кожного українця!

Колесник Ганна-Марія, 10-й клас,
вихованка гуртка «Українська мова»
Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості,
загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів №13,
смт Олексієво-Дружківка, Донецька обл.
Керівник: Сушко О.І. – кандидат філологічних наук,
доцент, керівник гуртка

КОДЕКС ЧЕСТІ, ПОДАРОВАНІЙ НАМ ШЕВЧЕНКОМ

Тарас Григорович Шевченко – син української землі та безкрайніх ланів, щирої пісні й приголомшливого танцю. Його таланту важко сягнути іншим митцям. Він є яскравим прикладом безмежної любові до України, до своєї рідної землі та до людей, які щедро засівають цю землю зерном любові і добра.

Про силу духу Тараса Шевченка ходять легенди, а його майстерність у написанні творів вважають неповторною. Наш славний поет – Людина, яка, перемагаючи владу, біль душі й навіть себе, здобула всесвітню славу та визнання.

Коли я читаю вірші Тараса Григоровича, у моїй уяві постає й бідне безрадівне дитинство поета, і дівчинка, яка витерла гіркі сльози маленького пастушка, і чудові краєвиди рідної України, й історії про закріпачених людей. Кожне слово славнозвісного «Кобзаря» пронизує душу і серце, апелює до нашого розуму, а тому, читаючи його твори, хочеться радіти і плакати одночасно.

Шевченкова творчість – не розвага, не насолода, не прохолодний напій для нахабних, байдужих і загодованих, а думи, тяжкі й тривожні думи про долю власного народу, які стають «на папері сумними рядами». Але є думи радісні, думи-квіти. Поет оспівав щастя людське, «вишневий сад зелений», свою рідну Україну з її розлогими степами, високими могилами й широким Дніпром. Особливо зворушливим мені видається його вірш «Садок вишневий коло хати...». Мабуть, тому, що

дозволяє перейнятися красою весняного надвечір'я в рідній Україні, гармонією почуттів, спокоєм родинного щастя звичайних українців.

Віра, якою наповнені сторінки «Кобзаря», приведе нас до кращого життя, на яке ми заслуговуємо. Сила слова Шевченкового, викристалізована непротим життєвим досвідом, так органічно зливається з відважним словом мого земляка Олекси Тихого – людини, яка, підпорядкувавши себе справі побудови вільної та духовно багаті держави, розробила власний кодекс чеснот, що дають змогу кожному з нас бути українцями успішними й актуальними. Власне ці невеличкі за обсягом рекомендації мого земляка допомогли зрозуміти, що найвідоміші рядки з неперевершених віршів Тараса Шевченка є не тільки влучними цитатами на підсилення колоритності тих чи інших висловлювань, але й утворюють окремий твір, який може сприйматися сучасними та прийдешніми поколіннями як кодекс честі й гідності для виховання високоморальної людини:

1. *Так от, бач, живу, учусь, нікому не кланяюсь і нікого не боюсь, окроме Бога;*
2. *Здається – кращого немає / Нічого в Бога, як Дніпро / Та наша славная країна... («І виріс я на чужині»);*
3. *Учітесь, читайте, / І чужому навчайтесь, / Й свого не цурайтесь («І мертвим, і живим...»);*
4. *Свою Україну любіть. Любіть її... Во время лете. В останню тяжкую минуту За неї Господа моліть. («Чи ми ще зійдемося знову»);*
5. *І возвеличимо на диво / І розум наш, і наш язык... («Подражаніє 11 псалму»);*
6. *Якби ви вчилися так, як треба, / То й мудрість би була своя («І мертвим, і живим...»);*
7. *Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас сила / І воля святая!*

Сьогодні переді мною як майбутньою випускницею постає непроста проблема обрання професії, але, на мою думку, ще важливіше знайти той життєвий шлях, який дозволить не розгубити у вирі перемог і поразок скарб душі, що виплеканий «незлим тихим словом» великого сина великого українського народу.

**Кравченко Галина, 9-й клас,
Дем'янівська ЗОШ I-II ступенів,
Нижньосірогозький район,
Херсонська область**
Керівник: Герасимова І.В. – вчитель
української мови і літератури

СЯЄ ГЕНІЙ КОБЗАРЯ, МОВ У ТЕМРЯВІ ЗОРЯ

*Шевченко – це народ,
І, як народ, він буде вічно жити!*
Є. Долман

Серед великих світочів духу, яких дали людській цивілізації народи нашої країни, одне з найперших місць належить геніальному синові України – Тарасові Шевченку. Двісті шість років виповнилося з дня народження цього титана думки й слова, революційного Прометея, провісника «сім'ї вольної, нової», співця вселюдського єднання. Таким живе Тарас у глибині наших сердець, саме таким сьогодні йде по звированій, бентежній, жадаючій миру планеті.

Шевченко... Він вирізняється з-поміж багатьох несхитною чесністю, високою мудрістю, залізною послідовністю в любові до покривдженого, уярмленого свого народу, неперебутній ненависті до

його гнобителів, «своїх» і чужих, в які б шати вони не вбиралися. Якби він був просто людиною з такими рисами характеру, він зажив би глибокої шани й авторитету серед усіх тих, із ким його зводила невблаганна доля на тяжких шляхах життя й заслання.

У чому таїна генія Шевченка? Найближче, мабуть, підійшов до розв'язання цього питання Іван Франко у відомому вислові: «Він був сином мужика, став володарем у царстві духа...».

Особистість Тараса Григоровича, творчість, народжена його генієм, і через століття привертають незмінну увагу. Чому? Чому це відбувається й нині? Адже, здавалося б, кожний написаний ним рядок уже десятки разів осмислений, проаналізований, навіть літери, склади пораховано. І все ж...

Шевченко є глибоко народний поет у найширшому розумінні цього поняття. Він дійсно феномен постійної присутності в житті українців й інших народів. Він дійсно присутній багатьма аспектами своєї подвижницької справи поета і живописця, графіка і педагога, трибуна і захисника свого народу.

Головною рисою творчості митця, рівно як і його суспільної діяльності, було намагання і вміння органічного сполучення власної долі поета з народом, поета, який досяг верхівів інтелектуальної еліти своєї епохи та долі українського народу. Фактично все, що Шевченко написав, нарисовав, намалював, є розповіддю про український народ і про себе – його сина і виразника.

Шевченка читаємо постійно. І жоден рядок, жодне слово не здаються нам застарілими – сяють молодо й іскристо, ніби зараз оце відлиті з чистого золота правди народної і духу народного. Розгорнеш «Кобзар», що би з тобою не діялось і де б ти не був, і серце твоє обіллється кров'ю й жалем за самим поетом, за стражденними й згорьованими людьми, задавленими кріпацтвом. Вражає надзвичайна прозорість розповіді: мовби й немає між тобою й героями Шевченкових

поезій ні автора з його так званою «палітрою», ні історичної відстані, такої далекої в часі й соціальной суті. Тут кожне слово на місці, кожна деталь вцілює в суть людини й ситуації, а значить – і у твою душу. І так буде завжди з усіма прийдешніми поколіннями нових і нових читачів, бо Шевченко безсмертний у віках і своїми поезіями, і своїми заповідями пророчими.

Тож дякую Вам, Тарасе Григоровичу, що Ви завжди були, завжди є і будете вічно.

*Лінькова Ганна, 10-й клас,
Мелітопольський навчально-виховний
комплекс №16, Запорізька обл.
Керівник: Іващенко С.М. – вчитель української мови та
літератури, вчитель вищої категорії, «старший учитель»*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

В історії кожної країни є генії. Генії, які або залишають неоціненний слід, або здійснюють вагомий внесок у духовну скарбницю народу. Генії, які потом і кров'ю боролися за кращу долю нації. Генії, твори яких будуть проходити червоною ниткою крізь усі майбутні покоління. Особисто для мене таким українським генієм є Тарас Шевченко.

Важко не оцінити значущість постаті Великого Кобзаря. Він був не просто письменником, який зображував актуальні проблеми того часу, а справжнім філософом, пророком, який з надією в серці писав, що в Україні настануть щасливі часи:

*І живе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечірній*

Тихо засіяє...

Обніміться ж, брати мої,

Молю вас, благаю!..

Любов до творчості Шевченка мені прищепила старша сестра. Саме вона читала мені уривки з його поезій, які я до сьогодні знаю напам'ять. Вона захоплювалася творчістю Кобзаря і надихнула мене на знайомство з ним. Образ Шевченка для мене – це не лише вірші про український народ та вічну боротьбу за справедливість, які, беззаперечно, мають велику цінність. Шевченко для мене – геній, який вдало відтворював побут, колорит, майстерно писав про кохання й вічні поняття добра і зла.

У творах митця є неперевершені вкраплення народної міфології. Варто лише згадати романтичну баладу «Причинна», вступ до якої тепер став народною піснею. Гармонійні образи краси, природи, любові та туги за рідним краєм зображені у вірші «Садок вишневий коло хати», який, я впевнена, повинен знати кожен українець. Мене дуже вразив Шевченків «Кобзар», який, на мою думку, є народною енциклопедією. Він увібрав у себе побут, звичаї народу, його історію й географію. Перечитуючи «Кобзаря», можна з головою поринути в минулі часи, які майстерно відтворив Шевченко, порівняти їх із сучасним життям.

Життя Тараса завжди було сповнене страждань: рано став сиротою, перебував у кріпацтві, був заарештований та засланий на 10 років без права писати й малювати. Але Кобзар не втрачав надії, залишався вірним собі й своєму призначенню: малював і писав на клаптиках паперу попри всі заборони. Перебуваючи на Кос-Аралі, він продовжував займатися творчістю, сумуючи за рідним краєм:

І знов мені не привезла

Нічого пошта з України...

За грішні, мабуть, діла

Караюсь я в оцій пустині...

Ім'я Тараса Шевченка викарбовано в історії українського народу назавжди. Його творчість – це джерело народності, духовності й літературності, а його постать – приклад непереборного духу й боротьби за справедливість. Навіть через сотні років людство, перечитуючи його твори, буде черпати для себе той народний скарб, який житиме віками. І нехай у кожному столітті буде свій Тарас, завдяки якому ми будемо пам'ятати нашу історію і свій генетичний код:

Кобзарю, генію, Тарасе,
Вся Україна й світ про Вас
Повік ніколи не забуде.
Про Вас тепер говорять всюди:
«Палкий борець, завзятий дух,
Велике серце, вічний рух!»
Арешт, кріпацтво – все здолав.
І сином українським став.
Ви – справжній скарб народних дум,
У творах все: і щастя, й сум,
Бо Ваші вірші та слова –
Енциклопедія жива!

Малікова Марина, 11-й клас,
вихованка гуртка «Літературна творчість»
Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості,
загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів №13,
смт Олексієво-Дружківка, Донецька обл.
Керівник: Бондаренко Г.І. – кандидат педагогічних наук,
доцент, керівник гуртка

МОЇ РОЗДУМИ ПРО МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ РАЗОМ ІЗ ТАРАСОМ ШЕВЧЕНКОМ

*Тарас Шевченко – це геній правди і свободи,
Якого люблять і цінують всі народи,
Бо тільки він мав змогу нам подарувати
Свої вірші, що прямо в душу нам летять.*

*Стащенко М. «Пам'яті Тараса Шевченка»,
вихованка гуртка «Літературна творчість»*

У такому напруженому ритмі життя нам досить часто доводиться замислюватися над тим, яке майбутнє чекає на нашу Батьківщину. Ми щось змінюємо, від чогось відмовляємося, щось позичаємо – і все це заради того, аби настали кращі часи, аби життя кожного пересічного українця наповнилося радістю й упевненістю в завтрашньому дні.

Але, напевне, ми щось робимо не так, чогось дуже важливого не помічаємо. Якось важко стає на душі, коли бачиш немічних стареньких, які неспроможні придбати для себе найнеобхідніше. Очевидно, влада зовсім не помічає такого стану життя людей. Та на допомогу приходить геніальний Шевченко – поет-пророк, так щиро закоханий у свій (а сьогодні – і в наш) край мальовничий, освячений Господом: *«Я так її, я так люблю / Мою Україну убогу, / Що проклену святого Бога, / За неї душу погублю!»*.

У нашій свідомості поет стає живим міфом, провидцем і пророком, а для України – одним із найкращих злетів її духу, її відродження і самоусвідомлення, її найвеличніша пісня. І приходить розуміння того,

що майбутнє нашої молодії, але вже такої вольової держави залежить великою мірою від нас, молодих і небайдужих, від нашого правильного вибору. А ще – від уміння цінувати духовно-моральний спадок, який одержали від попередніх поколінь, щоб берегти й примножувати його, аби не загубитися в широкому світовому просторі, аби не втратити того, за що проливали й, на жаль, проливають кров сотні кращих синів і доньок матері-України. Бо так навчав нас великий Кобзар: «*У своїй хаті своя й правда, / І сила, і воля*». Тож возвеличена поетом проста людина є моральним втіленням «*святої воленьки*».

Тарас Шевченко символізує душу українського народу, його гідність, дух і пам'ять. Тому ми зобов'язані змінюватися, але ці зміни мають бути спрямовані на розбудову нашої держави, в якій гучно лунає українська пісня, милує око така зворушлива вишиванка, яка не ділиться на «східняків» і «західників», бо всіх об'єднає щире українське слово й спільне досягнення поставленої мети. Нині ми повертаємося обличчям до загальнолюдських цінностей, а отже, й до Тараса Шевченка, який являє собою зразок відданості споконвічним ідеалам українського народу.

Так, майбутнє нашої країни в наших руках. І народ наш український великий і невмирущий у Шевченковому слові, а не «*в латаній свитині*», яку так довго намагаються одягнути на нього загарбники й запродавці. А тому маємо сьогодні йти до побудови вільної, єдиної і соборної України з вірою, яка викристалізувалася багато років тому в душі нашого Тараса Шевченка:

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на Землі!*

Тож наше завдання – йти в ногу з Тарасом Шевченком, бо його твори актуальні й до сьогодні і продовжують навчати нас доброти, патріотизму й великої любові до України. Він підбадьорює людей тим, що на їхньому боці Бог і правда.

*Неліпа Альона, 11-й клас,
Костянтинівський ліцей «Ерудит»,
Мелітопольський район, Запорізька обл.
Керівник: Фільчагова О.М. – учитель української мови
і літератури вищої категорії, учитель-методист*

КАЗКА ПРО ТАРАСИКА

Давним-давно в одному селі жила жінка з трьома дітьми. Старшого сина звали Іваном, середнього – Андрієм, а наймолодшого – Тарасиком. Брати не були рідними. Мати Тарасика взяла на виховання Івана та Андрія. Мабуть, тому вони і заздрили Тарасику, і не дуже любили його.

Андрій та Іван росли ледачими. Їм байдуже, що мамі все важче годувати трьох дітей. А Тарасик дуже любив свою матусю і завжди допомагав їй. Він був уважним і кмітливим, тому швидко опанував грамоту.

Довгими темними зимовими вечорами хлопчина запалював свічку, брав клаптик паперу і малював, писав вірші. Та одного дня до хати прийшла біда. Був холодний, дощовий день. Мама хлопчиків не встигла дійти до хати під час зливи. Вона дуже змерзла, а, повернувшись додому, відчула слабкість.

Тарасик дуже непокоївся, поїв маму чаєм із малиною... Але мама танула на очах. Із кожною годиною їй ставало все гірше... І ось уже останні слова промовляє мама:

– Живіть у злагоді, сини мої!

Тарас, мов птах, кинувся до матусі:

– Мамо, мамо, не помирайте! Будь ласка, матусю!.. – Але за хвилину Бог забрав її душу на небо...

Гірко плакав хлопчик. Він не знав, що йому робити, адже любив маму більше всіх на світі.

Минуло трохи часу з моменту смерті матері. Весь цей час Андрій та Іван насміхалися з Тараса, навіть лупцювали його.

Одного дня вони сказали:

– Ти вже великий! Іди на пошуки своєї долі!

І з цими словами дали йому мішок жита, пшениці та різних побутових речей і вигнали з двору.

Тарасик опинився за ворітьми рідної оселі... Він довго стояв, не знав, що йому робити. Потім, важко зітхнувши, залишив речі біля воріт та пішов попрощатися на могилу до матері.

Тим часом жадібні брати вирішили, що дали Тарасу більше добра, ніж потрібно. Вони спланували відібрати його у хлопця. Спочатку прорізали дірочки у мішках, забрали і жито, і пшеницю, замість зерна напхали мішки соломною, замість речей насипали жолудів. Не чіпали лише папір та перо з чорнильницею, бо їм вони були не потрібні.

Коли Тарасик повернувся від матусі, він побачив лише прорізані мішки з залишками добра – жменькою жита, пшениці. Папір з пером лежав на землі... Гірко заплакав хлопчик, забив землю кулачками:

– Вигнали мене з рідної домівки і все добро забрали! Не хочу жити я на цім світі, хочу до мами, на небо...

Він упав на землю. Його душа розривалася. Важкі сльози котилися з очей. Губи промовляли:

– Мамо, мамо, заберіть мене до себе!

Навкруги все стало чорним і похмурим, наче сама матінка-природа зазнала горя. Не витримала цього земля, прокинулася від вічного сну і сказала Тарасу:

– Вставай, хлопче! Бери свої речі та йди у дорогу. Ти будеш великою людиною. І правда буде в твоїх словах!

Легенький вітерець підхопив слова і прошепотів: «Вставай, вставай...». Тарасик здригнувся. Поглянув на небо. Сонце визирнуло з-за хмар. «Добро переможе!», – подумав хлопчина.

Він упевнено встав на ноги. Узяв речі, налив у пляшку трошки води з кринички, взяв у хусточку землі та кетяги червоної малини, що посадила його матуся у своєму дворі. І рушив у далеку путь...

Довго йшов, багато чого на світі бачив...

І траплялися йому люди з дуже гірким життям, лихою долею. Тарасик усім допомагав, чим міг. Кожному давав жолудь, зернину чи колосок, що потрапив разом із соломою, ягоди калини... На згадку про Тараса люди саджали зернятка, і через роки з жолудів виростали могутні дерева – дуби, із зернинок колосилися лани пшениці, із ягід – червона калина. Вони говорили між собою, прославляючи Тараса, розповідали його вірші.

А Тарас все йшов... Він виріс у дорозі, став мужнім і хоробрим. Але дуже сумував за рідною домівкою. І одного дня вирішив повернутися...

Жадібні брати ніяк не могли поділити між собою майно і, врешті-решт, згубили один одного. А Тарас, побачивши рідну хату порожньою, залишився там жити. Він продовжував писати вірші, малювати, а головне – допомагав людям.

Багато часу минуло з тих пір. Але і сьогодні шелестять дуби, колоситься пшениця, червоніє калина. Їх насіння вітер разносить по всій землі і з нього знову проростають маленькі дубочки, росточки пшениці, пагінці калини... І так з року в рік. У них незламний і великий дух Тараса, його краса і доброта, його любов до рідної землі.

Петриченко Ольга, 11-й клас,
вихованка гуртка «Літературна творчість»
Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості,
загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів №13,
смт Олексієво-Дружківка, Донецька обл.
Керівник: Бондаренко Г.І. – кандидат педагогічних наук,
доцент, керівник гуртка

З ТАРАСОМ ШЕВЧЕНКОМ У СЕРЦІ

Тарас Григорович Шевченко – людина з великої літери. Він зробив неоціненний внесок у розвиток та становлення України як держави, яка має свої інтереси і погляди на те, що відбувається у світі, був і залишається патріотом своєї країни. Із поезіями Тараса Шевченка я вперше ознайомилася в початкових класах. Мене вразила чудова українська природа: *«хрущі над вишнями гудуть»*, *«соловейко в темнім гаї сонце зустрічає»*, *«степи, лани мріють»*, *«верби зеленіють»*. Мені було тепло і радісно жити в такому краї на землі, але з роками почала замислюватися над глибиною думки поета, який передбачив далеке майбутнє. А звідки було знати Шевченку, що молодь із головою порине у віртуальні ігри і не читатиме історичні твори, не замислюватиметься над тим, *«хто ми, чийх батьків діти?»*. А певне, знав поет, що відкриються кордони – і молодь буде захоплюватися всім іноземним, захоче вчитися за межами своєї країни. Але не це страшне, а страшно, коли люди зневажають своє минуле, свою історію, а вбачають рай на чужині. І донині нас турбують глибокі думки Шевченка:

*Учитесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь.*

Шевченко належав до тих небагатьох людей, які жили й діяли для майбутніх поколінь українців. Він намагався з'ясувати причини духовного покріпачення земляків, яких усе життя пасинкували, позбавляючи в такий спосіб розвою. На всі ці питання ми дістаємо

відповідь у славнозвісному «Кобзарі». Письменник відображав у своїй творчості всі незгоди та дрібні перемоги українського народу. На мій погляд, тогочасна ситуація виглядала так, немовби серце України кровоточило, і ніхто не міг зупинити цієї крові, лише Шевченко своєю мелодійною творчістю зміг загоїти рану країни.

Шаленим вогнем пекли душу Шевченка зрадництво, одступництво, фарисейська покірність, підла готовність служити сильнішому. А щоб виховати таке покоління, необхідно було позбавити його національної самосвідомості, власної історії, традицій, звичаїв та мови. А людина без роду і племені, слабодуха, внутрішньо невільна залишається невігласом і духовним тираном. І що дуже прикро, що такі люди існують, зневажаючи своє, запопадливо сподіваються на милість ворога. Але це ненадовго, і як казав Т.Шевченко: *«Настане суд, заговорять / І Дніпро, і гори»*, бо *«се Бог судить, визволяє / Долготерпеливих»*.

Мені поталанило, що я навчаюся в школі, де вчителі прониклися національними ідеями, патріотичними почуттями, палко люблять свій край і людей, які прагнуть на краще змінити життя односельчан. А таким патріотом і продовжувачем ідей Шевченка був наш земляк Олекса Тихий. Молодь повинні тривожити перестороги наших духовних пророків, бо надто високою ціною даються нам уроки історії. Тому постать Олекси Тихого, як одного із нащадків поета, випромінює велич душі українця, його непересічні думки, прагнення, переконання, переживання за долю народу, за духовність підрастаючого покоління. Шевченко не раз передбачав пролиту кров українців за своє визволення, за свою свободу. Дуже не хочеться ворогові, щоб ми були вільні і самодостатні, тому і ллється кров наших земляків на сході країни. Але ми віримо, що Бог нам допоможе *«і воздає злодіям за злая!»*. Ми належимо до того народу, який більше любить, ніж ненавидить. Тому віра і правда буде за нами.

Ми, учні, повинні дорожити Шевченком. Любити Україну, як любив її поет. Берегти її, як берегли наші діди й прадіди.

Покрасенко Роман, 11-й клас,
Мелітопольська ЗОШ I-III ступенів №22,
Запорізька обл.
Керівник: Юрченко Т.Г. – кандидат філологічних наук,
доцент, вчитель української мови і літератури

ТАРАСІВ ВОГОНЬ «В ОДЕЖІ СЛОВА»

Здавна вогонь для наших пращурів був символом і провідником невидимого небесного вогню, що об'єднував сім'ю, клан, плем'я і зробив їх центром, в якому проявляється дух Бога, що живе на землі. За ту найвищу мудрість землі і неба предки почали молитися життєдайному богу Сонця, стали вогнищанами, бо твердо вірили, що вогонь бога Сварожича вбереже і не спалить невинного: він святий, Божий, праведний. Грішних Сварожич страшно карає – вони горять у вогні. Таким, на мою думку, було й залишається Шевченкове слово: одних підтримує, вселяє надію, інших – неправедних – спопеляє, карає.

Твори Шевченка наскрізь сповнені пекельним болем, зумовленим несправедливими реаліями життя, палким бажанням до звільнення від тяжких кайданів несправедливої влади. В них стільки любові й ніжності до нашої неньки-України! Митець для сучасного покоління є взірцем незламної боротьби за чесність, за справедливість, за становлення власного «Я», за досягнення поставленої мети, втілення в життя патріотичних задумів!

Через століття пишу тобі, Тарасе, звертаюся, бо вірю в твою невмирущість. Душа твоя відійшла у вічність, але серцем ти завжди був

із народом, бо маєш у серці «те, що не вмирає». Знаю, ти був відданий нації, ти щоденно молився за неньку-Україну і просив Бога дати нам добру долю, подарувати дітям, онукам, правнукам світле майбутнє.

Твоя любов не була ефемерною, примарною, надуманою: ти не відступив, ні коли сковували руки кайданами, везли до холодного Сибіру, ні коли синіючими від холоду пальцями виводив рядки віршів, страждаючи на засланні, навіть на смертному одрії ти пам'ятав про свій народ! Змикаючи руки, ти молився щиро і віддано, і ті молитви на твоїх долонях лишилися вічними, вкарбувалися в шкіру, проникли в пори, досягли серця і залишились там назавжди!

І знаєш, нам дійсно є чим пишатись! Ми пишаємося тобою, силою твого пристрасного слова. Твоєю відданістю, вірою, непокірністю, щирістю, любов'ю. Всі ці почуття ти виявив у своїх творах, які живуть і будуть жити, адже «рукописи не горять!» Це твоє перо впевнено виводило вогненні літери любові не лише на папері, а й на твоєму зболеному серці.

Сьогодні – нелегка епоха, «двадцять перший невгамовний вік». Якби ти зараз жив, то побачив би свою Батьківщину в шаленому ритмі: автомобілі, Інтернет, сучасна техніка – прогрес. Але мало що змінилося в Україні як державі. Ми здобули волю, вже більше двадцяти років як проголошена наша Незалежність. Проте й досі ми відчуваємо вплив сусідніх країн. Нам ще треба довго вчитися бути «вільними».

Як нам це зробити? Звертаюся до тебе, бо ти не просто поет, а істинний патріот. Я пишаюся тобою за твій нескорений дух, за сміливі думки та слова. Ти будив українські серця в часи пригнічення, кріпацтва, бідноти й лихої української долі. Твоя творчість була героїзмом. Сьогодні твоїми віршами дорожить і пишається український народ, шанує весь світ. Тому шукаю відповіді у твоїх віршах, що звучать для мене як реквієм, як настановлення:

«...вставайте, кайдани порвіте...» – нам треба розірвати кайдани національного самоусвідомлення, відчутти себе справжніми українцями, вільними від колишніх забобонів історичної звички підкорюватись.

«У чужому краю не шукайте, не питайте того, що немає...» – нам треба будувати щасливе життя *«в своїй хаті»*, а не тікати за кордон за чужим добробутом.

«Я так її люблю, мою Україну убогу...» – нам треба полюбити Україну, віддати серце рідній стороні. Яке б не було її становище, ти народився тут, а значить повинен любити її різною, оберігати, шанувати й пишатися нею.

Тарасе, ти – наш пророк, твої слова актуальні й наразі. Ми, твої нащадки, знайшли у твоїх думках вогонь любові до Батьківщини і будемо нести його в майбуття, щоб твої заповіді перетворилися в реальність. Я впевнений, що разом із тобою Україна стане кращою. Ти – національний герой, символ України! Низький уклін тобі за цей вогонь, за твої чесні слова, за небайдужість до свого народу!

Попелешко Софія, 11-й клас,
Мелітопольська гімназія №1, Запорізька обл.
Керівник: Синепольська Т.О. – вчитель української мови
та літератури вищої категорії, вчитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Було це два роки тому, я гостювала в бабусі у селі. Ішов сильний дощ. Хмари свинцевим покровом затягли небо, здавалось, що ця негода не скінчиться ніколи. Сірі нитки дощу оповили все навкруги, і ніщо не могло звільнитися з-під їхньої могутньої влади. Дерева, квіти, будинки, тварини, люди – всі були беззахисними перед стихією. Усі здавалися

маленькими шаховими фігурками на природній дощці, котрими керувала чиясь могутня вправна рука. А дощ не вщухав, не слабшав ні на хвилинку, стукав у шибки, ніби намагаючись увійти не тільки до кімнати, а й у душу.

Саме така погода, навіть не знаю чому, підштовхує мене до роздумів. Не хочеться ані слухати музику, ані дивитися телевізор чи листуватися з друзями, а просто подумати або, ще краще, почитати.

Підходжу до полиці. Рука сама чомусь тягнеться до старенької, на перший погляд, нічим не привабливої книжки. Вона давно стала нашою сімейною реліквією. Надрукована була років сімдесят тому, і для мене від неї віє якоюсь старовиною, теплим духом. Це «Кобзар» Тараса Шевченка, книжка, знайома мені з раннього дитинства, бо дуже часто чула вірші напам'ять від своєї бабусі, вчительки початкових класів. Та чомусь зараз усе сприймається по-іншому. Обережно, ніби якусь давню дорогоцінну прикрасу, якій і ціни немає, котра єдина на весь світ, беру книжку до рук. Розгортаю, і постають переді мною вічні образи кріпаків, принижених, нещасливих, але нескорених. Як зумів Шевченко в поезії досягти такої пристрасті й глибини, що ніхто не зміг стати поряд із ним? Він так сказав про біль, сльози й гнів усіх жертв царизму, що кожна чесна людина пройметься тим боєм, проллє свої сльози, вибухне справедливим гнівом. Його герої не вигадані, ні! Вони реальні, справжні і навіть, страшно сказати, типові для всього нашого народу. Саме Шевченкові твори відкрили мені очі на минуле наше, я тепер по-іншому оцінюю сторінки історії, бачу інших героїв. І за цим усім стоїть видатна людина, Людина з великої літери, талановитий поет, художник – Тарас Шевченко. Його не можна порівнювати із сучасними майстрами слова, бо вони просто письменники, а він – Митець, геній літератури й історії. Він – уособлення нашої країни, нашої душі.

До дев'ятого класу я ставилась до поета тільки як борця, який усе знає і передчуває. А потім, читаючи поезії, розкрила його як поета

любові, безмірної ніжності, милосердя, прощення, єднання з людиною, природою, всім світом. Я зрозуміла, що Тарас Шевченко для нас – це не тільки те, що вивчають на уроках. Шевченко – це те, чим живуть! Хто ще з пророків ХІХ століття зміг так потужно повчати нас, українців ХХІ? Його рядки «Свою Україну любіть. / Любіть її... во время люте...» примушують нас по-іншому дивитись на сучасні події, виховувати в собі почуття патріотизму справжнього, а не шароварного. Його серце боліло, але він відчував, що «розказати треба: нехай бачать сини й онуки, що батьки їх помилялись...» Хто ще з великих дав такі уроки життя?!

Я захоплююсь тим, як шанобливо Шевченко ставився до самого поняття «народ». Поет уживав переважно слово «люди», прагнучи розбудити Людину в людині. Для мене шлях Шевченка схожий на шлях Ісуса, мабуть, тому він став для нашого народу месією, тією зірочкою, яка вказувала дорогу, як долати труднощі, як і в що треба вірити.

Шевченко – наш! Він скарб нашого народу, скарб, який дорожчий за всі коштовності світу. Він живе в нашій душі, його не можна вирвати із серця, як не можна витерти сторінок історії або повернути час. Це жива легенда нашої України, до якої ми звертаємось щодня!

Рабушко Назарій, 10-й клас,
Мелітопольський ліцей №10, Запорізька обл.
Керівник: Лень М.А. – вчитель
української мови і літератури

ШЕВЧЕНКО – ГЕНІЙ ЧИ ФЕЙК?

Шевченко... Яким він постає в очах школярів? Чи сприймають його творчість сьогодні? І взагалі, як реагують діти ХХІ століття на твори Кобзаря?

Тарас Шевченко помер у 47-річному віці, але ми звикли бачити його на портретах старим дідусем у кожусі, теплій шапці або облісілим і з сивими вусами. Біографія письменника пояснює: роки у засланні наклали тяжкий відбиток на його здоров'ї. Творчість Тараса Григоровича вивчали ще наші батьки, дідусі та бабусі. Чи важливо у сучасному світі так детально обговорювати життєпис Шевченка?

Чесно кажучи, біографія великого генія української літератури затерта до дір. Сьогодні ми чуємо такі факти, що можуть викликати відразу: розгульне життя письменника, інтимні стосунки з чоловіками, венеричні хвороби. Важко зрозуміти: чи це хтось спеціально паплюжить ім'я генія, чи дійсно «бруд» піднявся на поверхню? Звичайно, що така модель поведінки не пасує народному героєві. Через це український борець за свободу втрачає авторитет перед своїми нащадками. Дітям важко повністю оцінити внесок Шевченка в історію України, адже вони живуть у незалежній країні, де можна вільно говорити українською мовою і будувати життя на власний розсуд, чого були позбавлені люди за часів письменника.

Щоб краще сприймався Шевченко, не треба творити з нього ідола. Як ми бачимо, що більше уваги до постаті, тим більше абсурду та бруду виливається. Звичайно, що Тарас Григорович не зможе спростувати нововиявлені факти своєї біографії. А потік інформації у цифровому світі збиває з пантелику українців. І як вам той факт, що Тарас Шевченко – це просто ім'я, а твори належать зовсім іншій людині? Мовляв, що нещасним кріпакам був потрібен герой, який вийшов з простецької сім'ї, і став боронителем багатостраждального українського народу.

Але коли читаєш рядки «Кобзаря», то серце кров'ю обливається від того, що так знущалися над нашими земляками. І дуже важко повірити, що людина, здавалось би, з такими брудними плямами у біографії, може писати подібні твори. Звичайно, що ми звикли довіряти оновленим дослідженням, розслідуванням. Як у такому випадку захистити честь і

гідність Великого Кобзаря, твори якого актуальні і досі? Наприклад, поезію розбирали на цитати під час Революції Гідності на Майдані і говорили, що Шевченко – наш пророк.

Як скасувати той факт, що тільки на території України йому встановлено 1256 пам'ятників? А за її межами і на інших континентах ще 128, що загалом у світі становить рекордну кількість монументів, встановлених діячеві культури. Гадаю, що сучасникам надто важко стати ще одним таким Шевченком, але деяким вистачає розуму паплюжити ім'я славетного українця.

Знаю точно, що Тарас Григорович – справжній геній, якому рівних немає і подібних мало. Пишаймося і славимо його, бо він того вартий!

Рижеголова Ольга, 10-й клас,
*вихованка гуртка «Літературна творчість» Донецького
обласного палацу дитячої та юнацької творчості,
ЗШ I-III ступенів №7 Дружківської
міської ради, Донецька обл.*
*Керівник: Бондаренко Г.І. – кандидат педагогічних наук,
доцент, керівник гуртка*

ВОГОНЬ ПОЕЗІЇ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У СЕРЦІ КОЖНОГО

Тарас Шевченко – поет трагічної долі. Прожив, на жаль, коротке життя, але твори його, сповнені великої любові до України, до народу, дістали всенародне визнання, стали розливатися піснями. І зараз важко повірити в те, що ті слова, які написані Шевченком більше, ніж двісті років тому, стануть актуальними й у наш час і змусять замислитися мільйони молодих людей про своє майбутнє. Ми знаємо, що без минулого немає майбутнього, тому тривалий час влада і чиновництво витравлювали дух український, забороняючи досліджувати архіви,

читати історію та знати мову. Шевченкові слова «*а хто матір забуває, того Бог карає*» пронизують наше серце і душу, наповнюють мріями й сподіваннями на краще життя.

Шевченко, як ніхто, знав: розбудовувати власну державність – то єдиний, безвідворотний шлях для рідного народу, бо інакше – смерть. Але, на жаль, не втішаймо себе ілюзіями, що наше духовне невільництво скінчилося, що агресивне яничарство викорінилося, витравилося з душ багатьох із нас. Щось занадто довго ми переборюємо своє духовне відчуження від рідної нації, нав'язане нам колонізаторською політикою північного сусіди. А як їм не хотілося, щоб Україна стала соборною і незалежною. Не подолали орди нашої свободи, не здамося й нині ворогові на поталу. Складається враження, що Тарас Шевченко і сьогодні з нами, усе бачить і все знає, і дорогу нам в майбутнє покаже. Кожен твір і кожен рядок його творчості нагадує нам про те, що за свою свободу, за свободу держави від загарбницького впливу та натиску необхідно боротися всіма силами. На жаль, сьогодні ведуться бойові дії на сході України, і її вірні сини стоять на сторожі правди:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

Ці рядки, як ніколи, звучать оптимістично, ніби Шевченко власними устами закликає народ до радикальних дій, до збереження миру і незалежності України.

Так, у вірші «Чи ми ще зійдемося знову» письменник нагадує нам, нащадкам: «*Свою Україну любіть. / Любіть її... во время люте. / В останню тяжкую минуту / За неї Господа моліть*». Тому історична правда, хоч би якою гіркою, болісною для національної гордості й честі вона не була, повинна згуртувати українців в єдиний національний організм і зміцнити ослаблену ідентичність українського народу.

Шевченко був духовним будівничим нашої держави. Він осягнув такі потаємні глибини людського існування і свідомості, які межували з можливостями людської природи.

Наостанок хочу сказати. Невдовзі я закінчую школу. Мені доведеться обирати своє місце в житті. І я вирішила, що куди б не завели мене складні життєві шляхи, найбільше користі хочу принести своїй любій Батьківщині, і як говорить народна мудрість: «Де родився, там і знадобився». Хоча ніколи не можна казати про щось із залізною впевненістю наперед, бо хто знає, що на нас чекає завтра? Шевченко ніби був пророком і передбачив усі проблеми сучасності: виховання, еміграції людей у пошуках кращої долі, військові дії. Безмежною відданістю для мене є творчість Тараса Шевченка. Якщо би влада прислухалась до проблем, які у своїх віршах порушував Шевченко двісті років тому, могло б щось змінитися на краще, можливо, і суспільство стало би вільним, незалежним значно раніше, і в нас виникало б ще сильніше бажання жити, творити, любити.

Отже, незалежно від часу, твори Тараса Шевченка завжди залишатимуться актуальними і повчальними. Тому учитися, читати, навчатися ніколи не пізно.

*Смірнова Маргарита, 5-й клас,
КЗ «Дніпрорудненська спеціалізована
школа I-III ступенів «Талант»,
Василівський район, Запорізька обл.
Керівник: Нечит А.А. – вчитель
української мови і літератури*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Він завжди стоїть перед нами. Тільки на рідній землі йому введено одна тисяча двісті п'ятдесят шість пам'ятників! А скільки їх поза межами України!

Шевченка можна назвати кріпаком, що вибився з під царського гніту, з під кріпосного права. Що він зробив для України? Якщо коротко, то заснував нову українську мову, збагатив її лексикою свого часу, боровся за незалежність, піднімав дух українців, словом, надихав наступні покоління. І це, безперечно, правда. Це була геніальна людина, майстер слова і пензля, творець національної історії.

Але не варто забувати про те, що великий поет і голос поколінь був насамперед звичайною людиною, в якій були свої почуття, переживання, емоції.

Якщо взяти до уваги походження Тараса Григоровича, обставини його дитинства й подальшого життя, то видається неймовірним, що йому вдалося, насамперед, вибороти право бути грамотним. Закінчивши лише два класи школи, він не відзначався особливим хистом письма. Листи до брата не були геніальними. Це були стислі фрази, в яких він просить молитися за батьків та Україну. Але ці листи були найщирішим письмом, написаним із чистою душею і з відкритим серцем.

Також письменник офіційно не вчився в Академії мистецтв у Петербурзі, проте йому було дозволено відвідувати лекції, як вільному студенту. Але, очевидно, цього було достатньо для того, щоб здійснити творчу революцію в літературі й культурі України.

Усякого кохання робить слабким і сильним водночас. І яким би воно не було – щасливим чи нещасним, все одно залишається певний життєвий досвід пережитих емоцій та почуттів. Трапилося це і з Шевченком. Якось 46-річний Тарас Григорович закохався у 20-річну Лукеру Полусмак і захотів із нею одружитися. Лукера була служницею: грубувата, неохайна, простакувата. Як студент Академії мистецтв, який уже мав певний досвід світського життя, Шевченко найняв для коханої вчителя з етикету та моралі, який мав навчити її манерам і підготувати до весілля. Згодом він зрозумів, що Лукера з корисливих намірів планувала вийти за нього, так і закінчилася ця історія почуттів.

Усі ми звикли до Шевченка з бородою, в шапці та кожусі. Та в реальному житті він не завжди був таким. Перебуваючи в Петербурзі, молодий Кобзар багато працював і був досить відомим портретистом. Він заробляв непогані гроші та мав можливість вдягатися гарно і модно. Одного разу він навіть купив собі плаща за неймовірно високою на той час ціною в 150 рублів. Про цей плащ говорили всі його друзі, бо тоді це була небачена розкіш.

Шевченко був не тільки майстром одягатися, але й привертати увагу царської родини. Цар прочитав його твори, де знайшов опис «*мов опеньок засушеної, тонкої, довгоногої*» імператриці, розізлився і відправив на заслання, заборонивши писати й малювати. Вочевидь, заборона для Шевченка, особистості з сильним, вольовим характером, не мала жодного значення, якщо врахувати, що більшість творів написані саме в казематах. Навпаки – це зробило його сильнішим, витривалішим, загартувало його літературну міць, але, на жаль, підірвало фізичне здоров'я.

Геній втілював національну ідею соборності і свободи. Шевченко – український митець. Істинно український. Він писав українською, та що там казати, він навіть «малював українською»! Деякі скажуть, що Шевченко дихати не міг без українського повітря, бо так каже шкільна

програма й більшість критиків. Якась частка правди у цьому є, бо його, по суті, і не було – того українського повітря, оскільки багато українських земель були в складі Російської імперії. Ми звикли співвідносити постать поета із суто українськими атрибутами й символікою, а головне – з українською мовою. Насправді, Тарас Григорович володів «великорусским языком», залишив у спадщину біля 20 повістей російською мовою. Чи малював він російською, не знаю, але можу припустити, що малював час від часу. Насправді, його занадто українізували.

І коли говорять «Україна», зринає в пам'яті його портрет. А може, перед росіянами він також зринає, і не у зв'язку з Україною. Хтозна. Навряд чи його діяльність і творчість можна вважати русофобством. Він мав багато друзів серед росіян. І йому не були важливі ідеологічні та політичні переконання цих людей, оскільки в них було щось більше, що їх всіх поєднувало – творчість. Так, його називають народним пророком, шанують пам'ять про нього і нині.

Тож давайте відповімо на основне питання, що нас хвилює: «Чим творчість Тараса Григоровича актуальна серед сучасних українців?».

На мою думку, він не виокремлював у своїх творах Україну настільки, як нам здається. Найперше і найголовніше, що робить Шевченка актуальним сьогодні – це ідея об'єднання не просто України, а всього слов'янства. Шевченківська ідея – це його переконання про вільні слов'янські народи, які живуть в мирі без зброї – ось те головне, за що боровся поет. Слов'яни піднялися, слов'яни зміцнилися, окріпли, згуртувались, як і хотів Шевченко, згуртувались настільки, що виступили один проти одного. Та це вже зовсім інша, не про Шевченка історія.

Соляник Софія, 5-й клас,
КЗ «Дніпрорудненська спеціалізована
школа I-III ступенів «Талант»,
Василівський район, Запорізька обл.
Керівник: Нечит А.А. – вчитель
української мови і літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко – великий син України, гордість і слава наша, взірець для юних патріотів, приклад незламності, самовідданої любові до своєї країни і священної ненависті до її ворогів. Творчість поета – згусток добра і правди. Невід’ємною частиною наболілої долі нашої батьківщини є нелегке життя поета.

Літературна доля великого українського поета склалася незвичайно. Тільки після його смерті була надрукована значна частина творів митця. І як наслідок, він отримав те, про що мріють усі поети – визнання, слава... Тарас Григорович – народний поет, відомий на весь світ своїми проникливими творами.

У кожній країні є свої приклади натхнення. Промовляючи ім’я Великого поета, повітря наповнюється духом гордості за те, що це Наш співвітчизник. Він – святиня, проповідник добра, щастя і волі. Його влучне, сильне та впевнене слово актуальне і в наш час. Шевченко об’єднує народ України. Щира любов до своєї землі відчувається в кожному поетичному творі: Дніпро, який *«горами хвилю підіймає»*; сум за рідною домівкою і *«садок вишневий коло хати»*, та верби *«над ярами та ставами»*.

Минуле Батьківщини хвилювало поета. Він захоплювався запорізьким козацтвом і мріяв, щоб усі поважали сміливих лицарів держави. Звичайно, Поета гнітило, що він був рабом, і ціллю було стати вільним та незалежним, як козаки, які боролися *«за волю святую»*. Воля була дорога і жадана. І він знав, що день, коли країна звільниться, неодмінно настане, що *«оживе добра слава, слава України»*.

Мила Україна... Безцінна, з багатою природою, широкими полями, безмежними долинами, зоряним небом над землею, яка стерпить все, калина червона та верби – все це снилося митцю, коли перебував він на чужині. Думки про рідну землю надавали поету сили не мовчати і боротися словом. Слово – знаряддя, яке не можна недооцінювати. Словом творець намагався достукатись до людей, щоб вони не здавалися, а вставали і боролися проти кріпосницького ладу.

Доля неласкава була до Тараса Шевченка, своїм трагізмом вона була дуже схожа на долю України. Поет дуже любив свою країну, з якої його висилали, карали тим, що не дозволяли жити там, де співає його душа та дужче б'ється серце. Але, незважаючи на муки й переслідування, з його серця виринали вистраждані слова: *«Караюсь, мучусь, але не каюсь»*. Він мріяв не тільки про оновлення держави України, її перемогу, але й беззаперечно вважав, що

*...на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.*

Якщо пливати повз Канів Дніпром, то можна побачити могилу нашого Кобзаря, яка вкрита деревами зеленого парку. Більше сотні років з цього місця він дивиться на Україну, в яку був закоханий до безтями, якій були присвячені всі його твори.

Йдуть роки, минають віки, а Тарас Григорович Шевченко лишається вічно живим у пам'яті народу. І Україна є і буде, поки ми пам'ятатимемо поета та його творчість.

Нарешті молитви митця були почуті, і здійснилась його мрія. Люба Україна стала вільною та незалежною. Рідна мова лунає звідусіль на повний голос. Нам ще є чому вчитись, але початок покладено. І якщо пам'ятати настанови Великого Кобзаря, то ми будемо тим народом, що має могутню силу.

*Старокожко Анна, 7-й клас,
Полтавська гімназія №17, м. Полтава
Керівник: Зелік О.А. – старший викладач
кафедри журналістики ПНПУ імені В.Г. Короленка*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Постать Тараса Григоровича Шевченка яскрава та неординарна. Вона спонукає нас до роздумів та запитань. Ким був Тарас Григорович для своїх сучасників? Ким є в реаліях сьогодення? Поет чи живописець, борець за волю незламного у віках народу чи все ж таки пророк? Коли перечитуєш його твори, то чітко розумієш, що він – борець. Борець не лише за волю та правду. Для мене Т.Г. Шевченко – борець за свідомість майбутніх поколінь мого народу.

Дитинство, проведене в неволі, десять років служби, вічна боротьба не змогли зламати його творчий дух. Він став не лише митцем слова, а й майстром пензля. Шевченка можна назвати геніальним художником. Його художні роботи мають крім автобіографічного, ще й історичне значення. Кожна картина – своєрідне відлуння його творчості, має свою душу. У картинах та поезії збережені автентичність, культура та дух народу.

У наш час стало актуальним шукати щось нове та невідоме в біографії Т.Г. Шевченка. Мені б хотілося осягнути його творчість. Я вважаю, що твори Т.Г. Шевченка – це послання. Послання сучасним українцям з минулого, яке нерозривно пов'язане з нашим майбутнім. Кожен рядок, кожне влучне слово не дає нам забути, хто ми є.

Послання « І мертвим, і живим...» для кожного, хто жив до цього часу, та для тих, хто буде жити на теренах України в майбутньому. Послання, наповнене болем, проханням, тихою молитвою.

Ситуація сьогодні в нашій державі відповідає рядкам, написаним Шевченком:

*Опухли, не чують ;
Кайданами міняються*

Правдою торгують.

Але ж не можна не вірити, що все буде добре. Добре для кожного з нас. Бо поки ще наша нація має пам'ять про великого генія, ми сильні. Сильні своєю пам'яттю, розумінням нетлінних творів Шевченка.

Кожен рядок творів Тараса Григоровича – своєрідний код нації. Код, який ми просто не маємо права забути. Читаючи «Заповіт», я вірю у світле майбутнє нашої України. Я вірю в Україну – соборну, сильну, вільну та нову.

Ми – нове покоління, але ж ми нерозривно пов'язані з величчю своєї Батьківщини. Вона збагачена самотутньою історією та творчістю великого генія – Тараса Шевченка.

Ми – сильна нація. Кожен із нас – неповторна частина тієї сили. Тож дякуємо творчості Т.Г. Шевченка, що вона живе в нас та не дає нам забути, хто ж ми і вселяє найголовніше – віру. Віру в те, що нам під силу здолати нездоланне

*І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе давня слава,
Слава України...*

Віримо в пророчі слова. Не лише чекаємо на краще, а беремо головні постулати за орієнтир та впроваджуємо їх у життя заради славного майбутнього України.

*Тебенко Ілля, 10 клас,
Мелітопольський ліцей №5, Запорізька обл.,
Керівник: Сейкора Т.С. – вчитель української мови
та літератури вищої категорії, вчитель-методист*

ПИШАЄМОСЬ, РАДІЄМО – КОБЗАР НАС ЄДНАЄ

Мабуть, у кожній країні з цікавою та багатою історією є особистість, що стала справжнім символом свого краю та національною гордістю. Україна не стала винятком. Однією із найвидатніших персон українського мистецтва цілком справедливо вважається Тарас Григорович Шевченко, справжній майстер українського слова.

Я вважаю, що Шевченко був саме тією людиною, яка своїми досягненнями і вчинками доводить, що немає нічого неможливого, головне мати нестримне бажання, йти до своєї мети. З самого дитинства життя Тараса було надто складним. Його родина була досить бідною, крім того батьки Тараса пішли з життя рано, і ця подія сильно вплинула на характер хлопчика та загартувала його.

Протягом більшої частини життя Шевченкові не щастило, проте попри усі біди та нещастя Тарас не здавався та все ж таки став вільним. Своім прикладом Кобзар настановлює людей до саморозвитку та захисту своєї свободи і прав. Він був тією людиною, яка не байдуже ставилася до інших. Якщо комусь потрібна була допомога, Тарас завжди підтримував у складний момент. Я намагаюся бути таким же щирим та небайдужим до інших людей. Мені подобається робити людям добро та допомагати їм.

Шевченко був багатогранною людиною, хоч в першу чергу його знають як поета, все ж таки велику роль в житті митця відіграло образотворче мистецтво. Саме малювання допомогло звільнити Кобзаря від кріпацтва. А ще – дружба, що врятувала його від пана. Шевченко став вільною, незалежною людиною, яка у майбутньому стане однією з найвідоміших письменників та політичних діячів України.

Тарас устиг побувати і політичним діячем, він був одним із дванадцяти членів Кирило-Мефодіївського товариства. Як і інші учасники товариства, Шевченко прагнув незалежності своєї країни та покращення життя звичайних громадян, що ще раз підтверджує його небайдужість.

Так, у роки життя Кобзар не був відомим на всю Україну, проте після смерті його творчість стала справжнім символом чистого мистецтва та улюбленою пам'яткою для більшості патріотів України. У віршах Шевченка можна знайти корисні життєві поради, емоції та переживання автора, а найголовніше – віру у краще майбутнє. Творіння Кобзаря настільки геніальні, що вони стали бестселером навіть для багатьох країн Європи. Зараз його читають в усьому світі. Та ми, українці, цьому дуже пишаємося, радіємо – Кобзар нас єднає.

Мабуть не було в Україні іншого митця, чий твори з такою ж гордістю та пошаною пригадувалися через століття. Сумнівів у тому, що Тараса Шевченка будуть вивчати наступні покоління, навіть і немає. Я вважаю, що саме на таких життєвих, повчальних і патріотичних творах повинні зростати наступні покоління.

Хоч у сучасному житті й переважають електронні носії інформації, гаджети та Інтернет, я вважаю, що ми повинні приділяти увагу мистецтву та історії свого краю. Треба пам'ятати, що майбутнє нашої держави лише в наших руках, проте й не треба забувати про наше минуле. Потрібно пам'ятати історію, щоб більше вона не повторювалася. Потрібно вчитися на своїх помилках та уникати їх у подальшому.

Тарас Шевченко – це той ідеал, на якого можна рівнятися. Прочитавши його твори, можна дізнатися щось нове та цікаве, зробити свої висновки. Люди, я закликаю вас усіх шанувати Кобзаря, оскільки це справжній майстер словесності, який назавжди буде у моєму серці. Пишаємось, радіємо – Кобзар нас єднає!

Тендітна Поліна, 8-й клас,
Лиманська ЗОШ І–ІІІ ст. №3, Донецька обл.
Керівник: Петрова Л.В. – вчитель
української мови і літератури

ДЛЯ КОЖНОГО – ШЕВЧЕНКО СВІЙ!

Я часто думаю про те, у чому ж полягає оригінальність, злободенність та неперевершеність поезій Тараса Шевченка? Чи не дивно, що кожен, хто бере до рук «Кобзар», знайде у ньому для себе рядки, які його і здивують, і захоплять, і зачарують, і змусять розчулитися. Чому? А, мабуть, тому, що для кожного Шевченко – свій. Читач будь-якого віку знайде на сторінках саме те, що зрозуміле і хвилює його сьогодні. Бо не для нав'язливих повчань писав він: *«Не для людей <...> оці вірші віршую я. / Для себе, братія моя!»*. А з батьківських позицій залишив свої поради та перестороги, торкнувся долонею до голови кожної сироти, відкрив світові живописну, мальовничу Україну, навчив любити рідний рай, цінувати волю, захоплюватися славним минулим, боротися за незалежність, поважати жінку-матір.

Так, ще зовсім маленька Полінка намагається розповісти вірш як *«Хлюпочуться качаточка / Помеж осокою»*. Уява юної школярки Полі приборкує природну стихію: *«Рече та стогне Дніпр широкий»* чи прислухається до того, як над квітучими вишнями гудуть хрущі. А старшокласниця Поліна вже поділиться своїми власними думками під час написання шкільного твору на тему: *«Мандруючи сторінками історичних творів»*.

Незабаром красуні-дівці не завадить перечитати «Катерину», яка *«не слухала ні батька, ні неньки, / Полюбила <...>, / ...свою долю / Там занастила»*. Згодом уже доросла заміжня жінка не раз зітхне, співчуючи боротьбі за своє кохання Галі з «Назара Стодолі». А по щоді

старенької бабусі Аполлінарії не раз пробіжить зрадлива сльоза, коли вона вкотре перегортатиме сторінки повісті «Наймичка» чи «Варнак».

Та в будь-якому віці вже майже протягом двох століть не залишать нікого байдужими схвильовані слова про потребу берегти мову, захищати Дніпро та безмежно любити Україну, як любив її Тарас Шевченко: *«хоч на годину на Вкраїну, / На неї гляну, подивлюсь»...*

І знову повертаюся до свого питання: *«Чому? Чому слова Т. Шевченка такі ж насущні сьогодні, як і в дев'ятнадцятому столітті?»* Можливо, тому, що він ніколи не пишався своїм становищем, бо *«Блукав <...> по світу чимало, / Носив і свиту, і жупан...»*.

Чи його сила у передбаченні сучасної військової ситуації: *«...мов пси, гризуться / Брати з братами й не схаменуться...»?* Чи проблеми заробітчанства: *«На чужину з України / Брати розійшлися...»*, бо лише *«В своїй хаті своя й правда, / І сила, і воля»*.

Чи що зберігав у душі автентичні розповіді діда про козацьке минуле України та ділився ними зі своїм нащадками: *«Вибачайте, люде добрі, / Що козацьку славу / Так навмання розказую, / Без книжної справи»*. Адже лише народна уява та емоції очевидців здатні сповна передати дух того часу.

Чи завжди бути на хвилі оптимізму і ніколи не втрачати віри у самостійність та незалежність своєї крани: *«Як же його у неволі / Жити без надії?»*. І лише тоді ми зможемо сповна *«жить, людей любить, / Святого Господа хвалить»*. І тоді *«І оживе добра слава, / Слава України, / І світ ясний, невечерній / Тихо засіє...»*.

А якщо ми нарешті почуємо ці слова, тоді в душі кожного з нас, я впевнена, проростуть паростки справжньої любові й гордості за рідний край. Як проросла колись вербова гілочка, посаджена у далекому засланні. Потрібно лише вірити та час від часу згадувати про те, що ми правнуки ВЕЛИКОГО ТАРАСА. І кожен має звітувати перед поетом: *«Нащо нас мати привела? / Чи для добра? Чи то для зла? / Нащо*

живем? Чого бажаєм?». Хоча й для кожного віку Шевченко, як не дивно – свій! До кожного зумів знайти підхід і дати поради...

Трачова Варвара, 10-й клас
*Мелітопольський ліцей №5,
Запорізька обл.*
*Керівник: Саєнко Ю.В. – вчитель
української мови та літератури*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Скільки насправді зірок є у космосі, у цьому безмежному світі – мільйони, мільярди? Але ми з вами бачимо лише крихітну частинку усього цього, лише найяскравіші, величніші та могутніші екземпляри. Мені здається, так само склалося й в людському суспільстві: бачать лише тих, чиє полум'я палає вище за всіх. Безперечно, найблискучішою зіркою українського небосхилу є Тарас Григорович Шевченко.

Поет, художник, політичний діяч, новатор, патріот. Йому почали присвячувати художні твори ще за життя. Його знає школяр, студент, дорослий, але що кожен з них віддав би за можливість персональної зустрічі? Особисто я, напевно, багато чого. Підготувавши купу питань, виписок із текстів, із перехопленим подихом, я би увійшла до кімнати, де б сидів він. І після сотні нічого насправді не значущих слів, я би наважилася на головне своє запитання: «Як ви це зробили? Не втратили того самого вогника у душі, й, незважаючи на всі труднощі, пронесли його крізь життя і подарували людям?». Адже це дуже важливо – знати своє місце в світі, своє призначення, а ще важливіше – не втратити бажання його дотримуватись. Напевно, в нього були прекрасні мотиватори, із деякими він навіть знайомив своїх читачів: милозвучна

українська мова, незламний дух співвітчизників, дивовижні краєвиди своєї батьківщини. Звісно, мова й очолює усю цю армію, має владу над кожним словом, яке поет записує до своїх творів . Вона є великою силою, що в руках справжнього митця здатна підняти людей до бою або укласти мир між довічно ворогуючими, врятувати або убити. *«Вставайте, / Кайдани порвіте / І вражою злою кров'ю / Волю окропіте»* – такий заклик, що залишив нам Шевченко, має свою силу, не тільки завдяки сенсу, що в нього закладено, а й завдяки формі подання та постаті самого автора.

Тарас Григорович був справжнім оратором, маючи у руках таку зброю як слово, та чи не є честю мати таку спадщину? Тож ми просто повинні бути гідними таких авторів, зберігати і вміти так само майстерно управлятися із мовою наших батьків і дідусів. Це не лише забаганка: мені здається, ми просто не маємо права не звеличувати таке явище, яке об'єднало наш народ, дало силу й спонукало до дій. Українська мова є наймилозвучнішою мовою у світі та найріднішою для кожного з нас, а до рідних речей треба ставитися дбайливо.

«Ну щоб б, здавалося, слова... / Слова та голос – більш нічого, / А серце б'ється – ожива, / Як їх почує!..». Слова – то мова, а мова в серці, що б'ється в унісон із кожним словом з твоїх уст. Тож вивчати свою мову – це вивчати свою історію, поважно ставитися до пращурів і віддавати данину своїй батьківщині.

*Чепурна Анастасія, 9-й клас,
Мелітопольська гімназія №1,
Запорізька обл.
Керівник: Волик О.А. – учитель
української мови та літератури*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Змалечку моя сім'я привчала мене до поезії. Пригадую, що коли ходила до дитячого садочка, то завжди з вихователями вивчала невеличкі вірші, які потім залюбки розповідала перед родиною. Коли я готувалася до свого виступу перед рідними, то головним помічником був мій жовтий стілець, на який я ставала своїми маленькими ніжками і відчувала себе на справжній сцені, де була величезна кількість прихильників та шанувальників мого таланту. Спочатку мені було страшно, бо думала, що забуду слова чи щось не так вимовлю, але підтримка та посмішка рідних розвіювала мій страх і хвилювання. І останнє, чого я найбільше всього чекала – це бурхливих овацій і похвали, бо саме це для мене було справжньою винагородою.

Коли я пішла до школи, то справу з декламуванням поезії не завершувала. Завжди брала участь у шкільних заходах та святах, бо хотіла донести людям думку автора. Зазвичай розповідала твори українських митців, а саме: Івана Франка, Лесі Українки, Григорія Сковороди, але найбільше захоплювалася Шевченковим «словом». Коли мені пропонували вчити рядки його віршів, то я з великим задоволенням та радістю погоджувалася. Бо саме щира любов до українського народу та гостре слово Шевченка залишало свій слід у моєму серці. Десятки разів повторюючи одні й ті самі речення, я уявляла ту саму картину, яку він описував. Своє село, рідну домівку, садок вишневий, Дніпро широкий – і все, що тільки можна уявити дитині.

Згодом з уроків української літератури та розповідей близьких я все більше дізнавалася про життя і творчість Шевченка. Мені завжди було цікаво слухати і читати про людину, яка писала від душі і залишила

після себе геніальні твори, які читає, перекладає і вивчає напам'ять уся планета. Я завжди пишалася духом і незламністю цієї людини, що ніколи не падала у відчай, а вірила, молилася та досягала правди і свободи.

Усім відомо, що йде шостий рік, як Україна переживає тяжкі часи. Дуже важко усвідомити, що десь недалеко, на Сході, щодня наші воїни відстоюють мир у країні. У цей момент так не вистачає великого Кобзаря. Я впевнена, що він би ні на мить не сидів склавши руки, а закликав народ рішуче діяти і досягати миру між країнами:

*Схаменіться, недолюди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну,
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну.
Розкуйтеся, братайтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.*

Я думаю, що десь на небесах Тарас усе бачить і думає, як нам допомогти. У цю мить мені стає так прикро на душі через те, що відбувається в його любій Україні. Ще змалечку нас вчать не ображати одне одного, бути добрими до своїх близьких та друзів. А що робимо ми? Я вас благаю, люди, згадайте слова великого Кобзаря, припиніть робити боляче і бережіть своїх рідних, бо загиблих воїнів-патріотів уже не повернути, адже вони пішли на самопожертву і загинули з вірою в те, що

майбутнє їхніх дітей та онуків буде світлим і мирним. «*Та не однаково мені, / Як Україну злії люде / Присплять, лукаві, і в огні / Її, окраденую, збудять... / Ох, не однаково мені*».

Давайте не забувати слова Тараса Шевченка, а передавати їх у спадок! Усією спільнотою зберігаймо мир на Землі, не губімо красу батьківських криниць, гніздо пташине, садок вишневий коло хати. Його думка, слово і жага до життя назавжди будуть сенсом для мене!

Чорна Олександра, 11-й клас,
Мелітопольська ЗОШ I-III ступенів №24,
Запорізька обл.
Керівник: Василенко Н.О. – вчитель
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Поступово обертаюсь, дивлюсь довкола себе... – тут, ніби веселка кольорів, червоне, чорне, жовте, біле, зелене й ніжно синє. І розумію – це мій час, це ХХІ століття. Пройшли ми багато сумного й щасливого, гіркого й добротного, здіймались вгору, летіли-пломеніли над соборною Україною і падали, забивалися крила в безнадії і втратах... І знов шалено, безболісно вставляли-здіймалися й символи рідної неньки-землі несли до добробуту й злагоди в щирій надії. І завжди, з кожним із українців, і включно поруч зі мною, стояв Він, і променіло його Слово.

Для когось живодайне, палюче слово трибуна звучить голосно, кричить і западає в серце, а для когось ще – лише жевріє непомітною жаринкою і потроху стихає той жар, мов у колисці, приспаний самою ж людиною, бо не чує і не хоче, не прагне чути Його. Ми власним серцем і розумом обираємо йти вузькими й широкими стежками до філософії Тараса чи дозволити їм порости цупким сухим бур'яном. І ми запитуємо

у часі гіркої пітьми із райдужними проблисками білих, золотавих, жовтогарячих надій «Бути з Тобою поруч чи не бути?». Та невже дозволимо собі забути, що боліло, виступало виразками на душі українського народу..., невже забудемо оту криваву історію, зречемося національної свідомості, що проклала тернистий шлях до нашої сучасності? Невже оце ми, українці, для себе обираємо в нинішню годину? Мабуть, мабуть... ні?

Йде пробудження багряне, навіть землисто-червоне з просвітами до майбутнього. І останнє нам вказує дороговказ – мрії й надії Кобзаря. Із ним у моєму серці горить біла любов до рідної країни, з ним я відчуваю своє коріння і близький по крові мені дух... З ним я чую материнський спів, той фольк, що прививають ще з дитинства, і сьогодні він розриває пута й визволяє від удушся. І тоді усвідомлюю, ми зробили правильний вибір... Наше життя ще не втрачене, ще можна поборотися і впевнено йти у майбуття, в інший час, а Слова Тараса будуть супроводжувати нас і здаватимуться голосом віків, тінню нашого предка, який безперестанку молиться і пише нам сентенції, аби не повторити дій, з якими прийде крах, і пустош, і втрачене життя. І випрямляючи спину, не дозволю сказати собі «Я» або «Мій Шевченко», бо всі разом з моєю Україною голосно продекламуємо «Ми», «Наш Шевченко»! І лиш залишиться закарбувати хід отих таких вагомих слів:

*Єднаймося, братаймося,
І слів Тараса не цураймося!
Бо в них життя й жага до
Кращого, квітучого майбуття!*

*Шаров Данііл, 10 клас,
Мелітопольський ліцей №5, Запорізька обл.,
Керівник: Сейкора Т.С. – вчитель української мови
та літератури вищої категорії, вчитель-методист*

НЕБО ЖИТТЯ

...Встаю я з ліжка бачу все у повному порядку. Я маленький Тарас, бачу свою мати, батька, сестру. Мама кличе мене снідати, я такий радісний біжу до хати скуштувати мамину смачну їжу. Щасливе дитинство...

Та раптом бачу, що всі плачуть, я запитав у сестри:

– Що трапилось?

Сестра дивиться на мене та плаче, шепоче:

– Мати померла.

Я побіг на вулицю заховався в сіні.

Сумно мені...

І знов бачу як усі плачуть, дивлюся – батько лежить. На цей раз я нічого не запитував. Я пішов на своє місце, сиджу і плачу.

Ось таке в мене дитинство, усі граються, щасливі. А я...

Та ось я один, поруч нікого. Тільки малювання рятувало мене. Я робив усе, що мені скажуть. Намагався хоч якось відволіктись. Та ось бачу, крізь чорні хмари прорізався тонкий промінь від сонця. «Тарас, у мене для тебе гарна новина, ти будеш навчатись». Я зрадив...

Йшли роки, я малюю у саду та бачу, що стає світліше.

Подивився на небо, хмарини зникли...

Свобода!

Я по-справжньому її відчув...

Я вільний!

Мій настрій був настільки гарний, що мені хотілося писати. За 2 роки я написав свою першу збірку «Кобзар». Потрібно йти далі, та не зупинятися... Я писав, не зважаючи на скарги та невдоволеність інших.

Я став дорослішим, та мені не було байдуже на долі інших. Я буду боротися за свободу та правду, незважаючи на наслідки. Та ось знову подивився на небо, знову хмари. Примарення... Інший край, почуття самотності. Я на чужині. Так більше сонця і не бачив. Тільки хмари, чорні хмари.

Навіщо мені жити? Минали роки та й помер я на чужині.

Темрява, нічого немає...

Та ось я встаю з ліжка. Це був лише сон. Але він змушує замислитись. Шевченко – це той ідеал, на який потрібно рівнятись. Мої однолітки часто переймаються через сварки з батьками, друзями, нерозділене кохання, погані оцінки в школі. Життя – це більш масштабно. Потрібно постійно йти далі та не звертати уваги на дрібниці. Стояти на місці, означає рухатися назад.

Завжди потрібно займатись улюбленою справою. У своєму житті я багато чого перепробував. Але гадаю, зараз у мене є улюблена справа, яка приносить мені радість та гордість за себе.

Також хотілось би торкнутися теми сім'ї. Після цього сну я посправжньому зрозумів, що таке сім'я та наскільки вона важлива для кожного. Жодна сварка не варта цього. Потрібно знаходити компроміс із батьками, товаришувати з ними. Немає нічого дорожче, як материнська любов та допомога.

Подивився у вікно, бачу небо, світле, без єдиної хмаринки. Гадаю, все-таки у Шевченка ще залишився промінь сонця. Це ми – українці. Люди, які шанують митця. Я один із тих, для кого Шевченко – це людина з сильною душею. Я прагну стати таким же сильним та справедливим. Потрібно жити та намагатися зробити щось для кращого життя.

Я бажаю усім, щоб ні в кого не було хмар у житті. Хоч ці перешкоди загартовують нас та роблять сильнішими. Йдіть до своєї мети, докладаючи максимум зусиль!

Шашко Софія, 9-й клас,
Костянтинівське районне НВО
«Гімназія – Мала академія наук №1 «Таврія»,
Мелітопольський район, Запорізька обл.
Керівник: Пічахчі Н.В. – вчитель
української мови і літератури

ТАРАС ШЕВЧЕНКО: ПОРУЧ ІЗ ДИТИНСТВА

Тарас Шевченко... Що кожен із нас вкладає в ці святі слова? Мудрість, відданість, патріотизм? Чи навпаки? Багатостраждальність, непокірність, злиденність? Яюсь я замислилась над цим питанням, адже з постаттю митця знайома з дитинства, а справжню суть його особистості відчула лише нещодавно...

Кожен українець із дитинства знає про Тараса Шевченка. У багатьох родинах є збірка його віршів – «Кобзар». Наша сім'я – не виняток, адже ми шанобливо ставимося до Шевченкового слова.

Уперше я почула вірші поета, коли мені було чотири роки і моєму братові Дмитру потрібно було вивчити напам'ять уривок із поеми «Сон» – «Світає, / Край неба палає...». Поки він повторював рядки цього вірша, я у своїй уяві малювала «соловейка в темній гаї», «степи, лани», «сади рясні», які розмовляли з полем. Пам'ятаю ще пісню на слова Тараса Григоровича «Зацвіла в долині червона калина», яку ми співали в дитячому садочку.

Звичайно, все це вплинуло на моє ставлення до митця. Тому зараз, заглибившись у життя і творчість Кобзаря з новою потужністю, починаю розуміти цю сильну особистість, яка присвятила своє життя служінню рідному народові та боротьбі за його вільне й щасливе майбутнє. Мене щиро вразила важка доля хлопчика-кріпака, який усе дитинство і юність потерпав від злиднів і поневірянь. Проте вражає його надзвичайна сила волі, прагнення не опускати руки, не зважаючи на такі грізні випробування долі.

Мабуть, тому, що його твори звернені до простого народу, я читаю їх на одному диханні. Мені цікаво знайомитися з новими, невідомими для мене раніше, перлинами його творчості. Це був геній, пророк, оберіг української мови й культури, який відчував майбутнє України на століття вперед. Хоча Тарас Шевченко й писав про свою епоху – далеке для нас минуле, проте й зараз ми переживаємо ті ж самі проблеми та випробування. Тому й сьогодні актуальними залишаються слова визначного генія:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

(«Кавказ»).

У вільний час люблю гортати «Кобзар», перечитуючи улюблені твори, бо з плином часу не зникли такі поняття, як: кохання, материнська любов, відданість своїй Батьківщині, боротьба за її незалежність:

*Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

(«Чи ми ще зійдемося знову?»).

Так, справді, Тарас Шевченко – це мудрий геній, відданий своєму народові, слова якого вже понад двісті років крокують рідною Україною та запалюють серця молодих патріотів, спонукаючи їх до боротьби за власну гідність та свободу.

Тарас Шевченко – неординарна особистість, геніальний самородок, який власним прикладом показав усім нам, що таке справжній патріотизм, заснований на зреченні від власних благ заради суспільних ідеалів та вільного життя мільйонів співвітчизників.

Зараз я та мої однолітки навчаємося в дев'ятому класі. Ми сповнені мрій і сподівань, проте не повинні втрачати ентузіазму до життя у власній країні. Не можна тікати з рідної Батьківщини і шукати кращого за кордоном. Ми повинні створювати тут вільну, квітучу, величну Україну, про яку так мріяв Тарас Шевченко...

Шевченко Владислав, 9-й клас,
Мелітопольська гімназія №1, Запорізька обл.
Керівник: Волик О.А. – учитель
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Шановний Тарасе Григоровичу! З великою пошаною до Вас звертається один із тих земляків, які для вас були «ненародженими» і яким Ви посилали колись своє послання. Для мене Ви – символ чесності, правди і безстрашності, великої любові до людини. Вся Ваша творчість зігріта гарячою любов'ю до України, пройнята священною ненавистю до ворогів і гнобителів народу. А Ваші думи, Ваші пісні, Ваш полум'яний гнів, Ваша боротьба за світлу долю трудового люду були думами, піснями, гнівом і боротьбою мільйонів.

Вашу поезію люблять усі народи. Ви – поет, який віддав усі свої сили боротьбі за визволення рідної України від соціального і національного гніту, виражав прагнення і сподівання всіх народів, усіх прогресивних людей світу.

Дуже шкода, що Вам випала доля прожити лише 47 років, з яких 34 – у неволі. Але ні переслідування, ні заслання, ні вогкі й темні каземати не змогли зламати Вашу волю! Це заслуговує на велику

повагу. Ваші слова про те, що Ви ніколи не зійдете з раз і назавжди обраного шляху, зі шляху народного співця, стали для багатьох прикладом і дороговказом:

Нікому я не продамся,

В найми не наймуся.

Ваше життя доводить, що Ви справжній герой свого часу. Переживши стільки бід, принижень, хвороб, Ви до останнього подиху жили мужньо!

У сьогоднішні дуже важко знайти такого патріота, як Ви. Ваша гаряча любов і смуток за Україною змушує замислитися про важливість рідного краю для людини. Ваша любов до життя, вміння долати труднощі, оптимізм та підтримка допомагали людям у ті важкі часи.

Ви стали для мене взірцем порядності, справедливості, благородства. Ви в усьому – у почуттях, думках, мові – були і залишаєтесь українцем. Національну гідність Ви зберегли і в забрудненому фарбами халаті, і в панському фракі. У Вас ніколи не виникало питання, якою мовою говорити і писати навіть у російськомовному середовищі імперської столиці. Як просто і мудро Ви про це писали: *«А на москалів не вважайте: нехай вони пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У них народ і слово – і у нас народ і слово»*. От би декому із сьогоднішніх можновладців Ваших слів не забувати!

Відомо: хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього. Ви знали цю істину, а тому намагалися розбудити приспану пам'ять співвітчизників, змушували їх стрепенутися і замислитися: *«Чия правда, чия кривда / І чиї ми діти...»*.

Ви стали рідним не тільки нам, українцям, а й усьому слов'янському світові. *«У жодного правителя світу немає такої грандіозної усипальниці, якою стала над горою сама твердь небесна. Так покохав народ свого вірного сина»*, – писав С. Верговський.

Уже сто п'ятдесят дев'ять років минуло, як перестало битися Ваше благородне, мужнє серце. Але Ваш світлий образ безсмертний, як і сам народ, що Вас породив.

Я теж з великою гордістю ношу прізвище Шевченко. Мабуть, від Вас у мене безмірна любов до Батьківщини, віра в її краще майбутнє, бажання поєднати своє життя із творчістю на благо українського народу. Я хочу Вас запевнити: є в Україні справжні патріоти, є ті, кому не байдужа наша історія, культура, мова, хто пам'ятає Ваші заповіді і вважає Вас Провісником долі України.

Ми живі! Цілий вік, сотню літ
Проти хвилі несем його ім'я,
Проти вітру кидаєм насіння
І під косу кидаємо цвіт...
І співаємо його заповіт
В поколіннях...

(Є. Сверстюк).

